Speech Sybrand Buma CDA Congres november 2015

Beste CDA-vrienden,

Congresseren in Utrecht deden we wel vaker. Meestal in het wat anonieme jaarbeursgebouw. Vandaag zijn we bijeen in het vernieuwde Tivoli Vredenburg. De trots van Utrecht.

Maar zoals alle nieuwe grote gebouwen is ook deze verbouwing met problemen gepaard gegaan. Er zijn overschrijdingen. En dit voorjaar viel er een plaat van 3 bij 4 meter uit het plafond. Wees niet bang, het was in de zaal hiernaast.

Er is ook een geluidslek. Dat wil zeggen, je hoort het geluid van binnen ook buiten de zaal. Vervelend voor de directie.
Maar wij vinden dat helemaal niet erg. Wij zijn er trots op om ons CDA geluid ook weer op straat te laten horen!

Herindelingen

Dat doen we deze weken ook weer letterlijk. Niet ver hier vandaan, in Bussum, Muiden en Naarden zijn op 18 november

herindelingsverkiezingen voor de nieuwe gemeente Gooise Meren. Diezelfde dag gaan de inwoners van Edam-Volendam en Zeevang naar de stembus.

Afgelopen zaterdag was ik met een grote groep CDA-ers onder aanvoering van lijsttrekker Marleen Sanderse in Bussum.
We kleurden de binnenstad ouderwets groen. En al in augustus hield de Tweede Kamerfractie het jaarlijkse fractieweekend in het Volendam van Mona Keijzer. Ook daar gingen we de straat op, en gaven onze folders met de foto van lijsttrekker Gina Kroon aan de Volendammers, maar ook aan vele verbaasde Chinezen en Amerikanen.

De straat op gaan is voor CDA-ers weer een feest. En samen maken we van 18 november een grote groene feestdag.

Willem Aantjes

Vorige week donderdag waren honderden CDA’ers en anderen ook hier in de stad voor een heel andere bijeenkomst: het afscheid van Willem Aantjes. Willem Aantjes zette zich vanaf het begin in voor een waarden gedreven CDA. Met de totstandkoming van onze partij, vorige maand 35 jaar geleden, is de naam van Willem Aantjes onlosmakelijk verbonden.

Veranderde wereld

Beste CDA-vrienden,
De afgelopen 35 jaar veranderde de wereld totaal: de verzorgingsstaat kwam aan zijn grenzen, de kerken liepen leeg, Europa kreeg een steeds grotere rol, immigratie kleurde ons land, en de wereld ging digitaal. Die totaal veranderde wereld, heeft ook de Nederlandse politiek op zijn kop gezet.

Opdracht

In de jaren tachtig was het CDA de centrale kracht, waar de andere politieke partijen als een soort satellieten omheen draaiden. Dat is verleden tijd. Maar er ligt in deze tijd wéér een grote taak voor het CDA. Want juist in deze tijd moeten we ons bewust zijn van onze fundamenten. Deze tijd vraagt niet om vlotte politieke babbels, maar om ideologisch gedreven politiek.

De hele samenleving profiteert van een christendemocratische politiek die in deze verwarrende wereld gefundeerd is op onze stevigste wortels. De persoonlijke opdracht van de christelijke waarden, het eigene van tweeduizend jaar Christelijke traditie, en het unieke van de West Europese Christelijke cultuur.

Pas als wij onze oorsprong kennen, kunnen we de toekomst van onze kinderen veiligstellen.

Unie van Utrecht

Op 10 minuten lopen van hier, werd op een winterdag in 1579 de grondslag gelegd van ons land. In de Kapittelzaal van de Domkerk werd de Unie van Utrecht getekend. De Unie van Utrecht was in de eerste plaats een militair verbond tussen de zeven provinciën om zich te beschermen tegen de terreur van de Spaanse overheerser. Veiligheid voor de inwoners dus. Maar minstens zo belangrijk waren de waarden die het verbond beoogde te beschermen: De gewetensvrijheid die de natie in wording aan de onderdanen bood.

In 1581 verklaarden de Nederlanders de Spaanse koning die hun rechten en vrijheden schond vervallen van de troon: het Plakkaat van Verlatinghe. Tweehonderd jaar later baseerden de Amerikaanse *founding fathers* hun onafhankelijkheidsverklaring op deze documenten.

En zo vormen de Unie van Utrecht, die meer dan vier eeuwen geleden hier om de hoek werd getekend, en het Plakkaat van Verlatinghe, de oorsprong van de moderne westerse

democratieën.

Open gemeenschap kwetsbaar

Vandaag de dag leven we in een onzekere en chaotische wereld. IS voert een middeleeuwse oorlog in Syrië en Irak. Assad bombardeert zijn eigen volk. Rusland strijd via de rebellen tegen Oekraïne. En voortdurend loert in onze regio het gevaar van terroristische aanslagen.

In de verzorgingsstaat die na de Tweede wereldoorlog is gevormd, stonden toenemende welvaart en individuele vrijheid voorop. Nu staat onze Westerse samenleving onder druk. Onze open gemeenschap blijkt heel kwetsbaar.

Om onze waarden te behouden moeten wij ons ook kunnen verweren tegen chaos en geweld. De staat moet weer terug naar waarvoor hij is opgericht: niet in de eerste plaats als economisch stelsel, maar als waardengemeenschap om in veiligheid te kunnen leven. Het is de les van de Unie van Utrecht.

Vluchtelingen

De vreselijke oorlogen in het midden oosten hebben ontelbaren van huis en haard verdreven. We zien de eindeloze rijen op weg naar Europa, de geïmproviseerde kampen bij de grenzen. En het einde is nog lang niet in zicht. Het vraagstuk houdt ons allemaal bezig. Het raakt u, het raakt mij. Ik wil in deze speech vooral bij dit onderwerp stilstaan.

Als partij zouden we de neiging kunnen hebben om de moeilijke vragen maar niet te veel te stellen. De geschiedenis van het CDA ligt geplaveid met emotionele congressen over dit thema. En we willen ook geen snelle politiek bedrijven over de ruggen van vluchtelingen. Toch heeft u mij en mijn collega's de afgelopen maanden veel in de media gezien over dit onderwerp. Soms dacht u misschien, dat gaat wel snel, hebben ze er daar in Den Haag wel over nagedacht?

Ik begrijp heel goed dat sommigen van u dat gevoel wel eens hadden. Maar er staat te veel op het spel. Van de opvang hier in onze gemeenten, tot de ons bedreigende chaos in het Midden Oosten geldt: hoe we nu handelen bepaalt onze toekomst. Dat is voor mij ook een persoonlijke overtuiging. Voor het CDA geldt dat deze uitdaging een opdracht is.

We zien een kabinet dat bij de dag leeft, en al het nieuws haalt als het een keer niet verdeeld is. En we zien een politieke discussie die heen en weer wordt geslingerd tussen iedereen opvangen aan de ene en alle grenzen dicht aan de andere kant. Maar hier is meer nodig: hier is een richting nodig. Visie.

Drijfveren

Wij Christendemocraten trekken ons vanuit onze christelijke traditie het lot aan van diegenen die in nood zijn. Dat is een morele opdracht.

Wie naar ons toekomt voor bescherming en, vaak letterlijk, in de kou staat, moet kunnen rekenen op onderdak, kleding, eten, veiligheid. En hoe moeilijk ook te realiseren, tot op de dag van vandaag lukt dat in Nederland. Ik zeg hier: Ik ben diep onder de indruk van de manier waarop velen zich, als vrijwilliger, buurtbewoner, volksvertegenwoordiger of bestuurder, inzetten voor de opvang van deze ontheemden. Zij verdienen de steun van het CDA.

Al deze mensen hebben ook vragen. Onvermijdelijk. Hoe lang houden we dit vol? Tot hoever rijkt onze morele plicht eigenlijk?

Anderen stellen vragen die misschien nog indringender zijn en ons wel eens wat ongemakkelijk op onze stoelen doen draaien: raakt de samenleving niet ontwricht als zoveel mensen die onze waarden en onze taal niet kennen bij ons komen. We hebben al zoveel mensen opgenomen uit andere culturen? Mijn buurt is al zo veranderd?

Deze vragen stellen we misschien niet allemaal zelf, maar dan worden ze wel vóór ons gesteld door heel veel Nederlanders die ons als hun vertegenwoordigers zien. En dus gaan ook die zorgen ons aan.

Die twee groepen, diegenen die vluchtelingen zo ruimhartig mogelijk willen opvangen, en diegenen die angst hebben voor wat er op ons af komt, lijken vaak politiek tegenstrijdig. Maar laten we eerlijk zijn: zitten die beide kanten niet ergens diep van binnen in ons allemaal? Ja we willen vluchtelingen opnemen, maar ja we zijn ook heel onzeker over het behoud van de gemeenschappelijke waarden in onze samenleving. Beide zorgen zijn eerlijk. En beide horen ons CDA-ers aan te gaan.

Raad van State

Ik zal u meenemen naar hoe ik zelf voor het eerst met het asielvraagstuk in aanraking kwam. In 1990 begon ik mijn

werkzame leven bij de Raad van State. Ik ging mij daar als jurist bezighouden met asielzaken. Het was een tijd waarin duizenden Tamils uit Sri Lanka, Koerden uit Turkije, en Surinamers op de vlucht voor Bouterse asiel aanvroegen.
Ik hoopte iets voor mensen te kunnen betekenen, maar ik zag een juridisch doolhof. Het was een tijd met oplopende wachtlijsten, en het systeem kraakte in zijn voegen.

Eind jaren negentig kwamen de vluchtelingen uit Joegoslavië, Somalië en Afghanistan. Ook zij gingen door de juridische molen. Inmiddels werkte ik bij de CDA Fractie. En ik zag het systeem weer vastlopen. Nu zijn het Syriërs, Eritreeërs en Afghanen. Weer loopt het vast. We willen humanitaire bescherming bieden, maar ons rechtsstelsel kan het niet aan.

Het aantal aanvragen zal dit jaar vermoedelijk het hoogste zijn sinds de oorlog. Volgend jaar zal het vermoedelijk nog verder toenemen. En dat heeft niet alleen gevolgen voor de juridische procedures. We moeten eerlijk zijn: bij zoveel aanvragen kunnen opvang en huisvesting niet op het niveau blijven dat we gewend waren.

Sobere opvang is geen doel, maar onvermijdelijk gevolg.
Het betekent ook dat we onder ogen moeten zien dat ontheemden die terug kúnnen, omdat ze geen status krijgen,

of omdat het veilig is in hun land van herkomst, ook terug moeten. Niet omdat we onze dure verplichtingen niet willen nakomen. Maar omdat het uiteindelijk de spankracht van onze samenleving te boven gaat.

Onze verplichting is het bieden van veiligheid in tijden van oorlog. Maar we kunnen al diegenen die er nu zijn en die nog gaan komen, geen belofte van onbeperkt verblijf bieden. Er is ook een verantwoordelijkheid van de vluchteling om als het veilig is weer bij te dragen aan de opbouw van het eigen land. Ons land kan dan klaar staan als ook in de toekomst andere vluchtelingen een plek nodig hebben. Dat is wat ik bedoel als de opvang sober en tijdelijk moet zijn. Het is geen wens, maar een onvermijdelijkheid.

Toekomst

Want de vluchtelingenstromen zullen in de toekomst eerder groter worden dan kleiner. Na Syriërs voegen zich inmiddels ook vele Afghanen onder de vluchtelingen. Noord-Afrika krijgt te maken met een bevolkingsgroei van minder dan één miljard inwoners nu, naar meer dan twee miljard in 2050.
Voor hen is nauwelijks werk, en met de klimaatverandering die gaande is, onvoldoende voedsel.

En ondertussen gooit Rusland aan de oostgrens van Europa olie op het vuur. Europa moet daar krachtig tegenover kunnen staan. Dat betekent meer betrokkenheid bij de regio om ons heen, door onze ontwikkelingssamenwerking daarop te richten, en het vereist een krachtiger Europees samenwerkende defensie. Nu is Europa niet in staat zich sterk te maken.
En Turkije buit de problemen uit door versneld visumvrijheid en lidmaatschap van de EU op te eisen. Turkije is een land waarmee Europa nauwe banden moet onderhouden. Maar dan moet het wel aan de mensenrechteneisen voldoen. Turkije kan geen toetredingsonderhandelingen afdwingen met de vluchtelingen als onderpand. Dit is chantage. En daar trekt het CDA de grens.

Rutte en Wilders

Onze buigzame premier is wel akkoord gegaan. In Brussel.
In 2006 zei hij nog dat Turkije nooit tot de unie zou kunnen toetreden, als het niet binnen twee jaar de mensenrechten op orde had, en Cyprus had erkend. We zijn inmiddels negen jaar verder! Maar ja, dat was een verkiezingsbelofte, en die tellen bij Mark Rutte niet.

Ik hoor ook de ruwe toon van Geert Wilders, die al vol hoogmoed op basis van de peilingen coalities aan het vormen is. Laat ik daarover helder zijn, zoals ik dat sinds mijn aantreden als politiek leider altijd ben geweest: Wilders heeft een puinhoop van het regeren gemaakt. Hij liep weg toen het moeilijk werd, en hij maakt ruzie met iedereen. Ik verzeker u: het CDA gaat onder mijn leiding nooit meer met de PVV regeren.

Justitie

Als we het hebben over de veiligheidstaak van de overheid, dan gaat het ook over binnenlandse veiligheid. En dit kabinet springt volstrekt onverantwoordelijk met die veiligheid om.
De politie kan het werk nauwelijks nog aan, het OM wordt gekort, en het kabinet sluit rechtbanken in het hele land, met name in de regio's. Deze weken loopt minister van der Steur de deuren van het Kamergebouw plat, om met knip en plakwerk steun te vragen voor zijn begroting.

Met het CDA valt niet te marchanderen over de veiligheid. Het is heel simpel: Het CDA wil 200 miljoen extra voor justitie. Alleen als dat er komt zal het CDA instemmen met de begroting. Zo niet, dan voorspel ik dat het kabinet tegen de

muur van Elco Brinkman met zijn fractie aanloopt in de Eerste Kamer.

Resolutie

Beste CDA-vrienden, dit congres is het bewijs dat het CDA open en oplossingsgericht over het vluchtelingenvraagstuk spreekt. Vandaag ligt er een krachtige en herkenbare resolutie voor over het vluchtelingenbeleid. Ook vorig jaar in Alkmaar sprak het congres zich al uit. Als het Kabinet toen onze oproep tot een tijdelijke ontheemdenstatus had gevolgd, dan had ze eerder op de situatie kunnen inspelen. Laten we hopen dat het kabinet de resolutie van vandaag wel goed zal lezen.

Want dit is onze opdracht: Een rechtsstaat vangt vluchtelingen op. Dat is onze morele verplichting. Het CDA heeft daarom groot respect voor bestuurders die met hun inwoners op zoek gaan naar onderdak. Nu het aantal vluchtelingen zo is gestegen, moeten we de aanspraken per persoon wel beperken.

En de vluchteling heeft ook een verantwoordelijkheid: dat is meewerken aan wederopbouw na de oorlog. Vluchtelingschap hoort zo veel mogelijk tijdelijk te zijn. Het juridische stelsel rond

de opvang van vluchtelingen is een doolhof geworden. Waar het vluchtelingenverdrag gericht is op de juridische vluchtelingenstatus met veel rechten, moet internationaal over aanpassing ervan worden gesproken. Onze Europese EVP heeft dat in het laatste congres ook uitgesproken. Ook daar geldt: niet omdat we dit willen, maar omdat het zo niet langer kan.

En de grondoorzaken van de vluchtelingenstroom moeten worden aangepakt. Rust aan de buitengrenzen is essentieel voor onze veiligheid. Dat betekent versterking van de defensie-inspanningen, en het plaatsen van onze ontwikkelingssamenwerking in het licht van het voorkomen chaos en van toekomstige migratiestromen.

Grensbewaking is wat het CDA betreft een nieuwe taak voor de Europese Unie. Europa was goed in het openen van grenzen, maar het is slecht in het bewaken ervan. En ik verzeker u: als Europa de buitengrensbewaking niet op orde krijgt,
komt de roep weer om bewaking van de binnengrenzen.
Dan komt Schengen serieus ter discussie te staan, verbrokkelt Europa, en wordt het geheel zwakker. Om dat te voorkomen moeten Nederland en Europa de steven wenden. Om weer een baken van eenheid en recht in een onzekere wereld te zijn.

Slot

Beste CDA-vrienden, in de historie van ons land zijn de waarden gegeven op basis waarvan wij ook vandaag de dag onze keuzes maken. De Unie van Utrecht, hier vlakbij tot stand gekomen. Het plakkaat van Verlatinghe.

Onze 19e-eeuwse politieke voorvaderen begrepen heel goed dat ons land onlosmakelijk met die oude waarden was verbonden. Waarden die niet dateren van de 200 jaar oude Franse Revolutie, maar ontleend zijn aan de 2000 jaar oude christelijke traditie.

Het is aan ons, CDA'ers, om die waarden in de samenleving leidend en verbindend te laten zijn, juist als ze onder druk staan. Dat is een politieke, maar ook een persoonlijke verantwoordelijkheid. Een die je niet afstaat aan de overheid, of aan de markt.

Zo kan het CDA een baken zijn in onzekere tijden. Vanuit die traditie, ooit vastgelegd in de 16e eeuw, helpen wij hen die vervolgd worden en bieden wij Nederlanders veiligheid,

bescherming en zekerheid. Dat was onze opdracht, dat is onze opdracht, en dat zal onze opdracht blijven.